

Kommunal- og moderniseringsdepartementet

Postboks 8112 Dep
0032 Oslo

Vår dato: 30.09.2016
Deres dato: 23.11.2015

Vår referanse: 2015/4857-4
Deres referanse: 14/4384

Vår saksbehandler:
Hilde Reine, tlf. 32 80 86 61

Innspill fra Buskerud fylkeskommune til stortingsmelding om bærekraftige byer og sterke distrikter

Vedlagt oversendes innspill fra Buskerud fylkeskommune til varslet stortingsmelding om bærekraftige byer og sterke distrikter.

Innspillet er vedtatt av Fylkesutvalget i sak 62/16 i møte 21. september 2016. Fylkesutvalget gjorde slikt vedtak:

- 1
Fylkesutvalget slutter seg til innspillet til stortingsmeldingen slik det er redegjort for i saken.
- 2
Fylkesutvalget forutsetter at departementet ser arbeidet med meldingen i sammenheng med kommune- og regionreformen.

Innspillet er redegjort for i saksfremstillingen jf. vedlagte særutskrift.

Med vennlig hilsen

Hilde Reine
teamleder

Dokumentet er godkjent elektronisk og sendes uten signatur

Vedlegg

1 Særutskrift Innspill til stortingsmelding om bærekraftige byer og distrikter

Vår saksbehandler Hilde Reine, tlf. 32 80 86 61
Vår referanse 2015/4857-2

UTVALG	UTVALGSSAK	MØTEDATO
Fylkesutvalget	62/16	21.09.2016

Innspill til stortingsmelding om bærekraftige byer og distrikter

Regjeringen har varslet en melding for Stortinget om bærekraftige byer og distrikter våren 2017 og ber om innspill til hvordan Norge best kan rustes for fremtidens utfordringer og legge til rette for bærekraftig vekst og verdiskaping i hele landet.

Forslag

1

Fylkesutvalget slutter seg til innspillet til stortingsmeldingen slik det er redegjort for i saken.

2

Fylkesutvalget forutsetter at departementet ser arbeidet med meldingen i sammenheng med kommune- og regionreformen.

Behandling i Fylkesutvalget - 21.09.2016

Avstemming

Enstemmig vedtatt.

Vedtak

1

Fylkesutvalget slutter seg til innspillet til stortingsmeldingen slik det er redegjort for i saken.

2

Fylkesutvalget forutsetter at departementet ser arbeidet med meldingen i sammenheng med kommune- og regionreformen.

Bakgrunn for saken

Regjeringen, ved kommunal og moderniseringsdepartementet, vil legge fram en melding for Stortinget om politikk for bærekraftige byer og sterke distrikter tidlig i 2017. I arbeidet med meldingen ønsker regjeringen innspill til arbeidet med meldingen. Departementet har laget et diskusjonsnotat og en egen nettside www.byerogdistrikter.no for meldingen. Frist for innspill er 30. september 2016.

I arbeidet med meldingen ønsker regjeringen spesielt innspill på følgende temaer:

- vekstkraftige bo- og arbeidsmarkeder i hele landet
- distriktpolitikk under nye forutsetninger
- samordnede løsninger og attraktive bymiljø
- utfordringer i hovedstadsregionen

Departementet har i sitt utfordringsnotat tatt utgangspunkt i de temaene de spesielt ønsker innspill til, og konkretisert disse med spørsmål som de mener er sentrale.

Vekstkraftige bo- og arbeidsmarkeder i hele landet

- Hvordan kan stat, kommuner og fylkeskommuner legge til rette for et konkurransedyktig næringsliv og tilgang på kompetent arbeidskraft i lokale arbeidsmarkeder med ulike utfordringer?
- Hva kan gjøres for at boligmarkedet skal fungere bedre, i byene og i distriktene?

Distriktpolitikk under nye forutsetninger

- Hvordan kan den lokale verdiskapingen styrkes?
- Er det områder hvor lovgivning eller nasjonal politikk er til hinder for en forsvarlig utnyttning av ressursgrunnlaget i lokalsamfunnet?
- Hvilke nasjonale interesser er det viktig å ivareta når det åpnes for økt utnyttning og verdiskaping basert på lokale ressurser?
- På hvilken måte kan distriktskommunenes arbeid med lokal samfunnsutvikling, herunder inkludering av arbeidsinnvandrere, næringsutvikling og bærekraftig ressursutnyttning, styrkes?

Samordnede løsninger og attraktive bymiljø

- På hvilke områder er det spesielt behov for å sikre bedre samordning mellom sektorer og ulike lover og regelverk?
- På hvilke områder er det behov for å utvikle et bedre og mer forpliktende samarbeid mellom forvaltningsnivåene for å sikre gjennomføringen av vedtatte planer samtidig som lokaldemokratiets handlingsrom og innflytelse styrkes?
- Hvordan kan stat, kommune og fylkeskommune bidra til at en attraktiv og velfungerende by i større grad skaper ringvirkninger og bærekraftig vekst i sitt funksjonelle omland?
- Hvordan kan staten bli en bedre samarbeidspartner for byene og bidra til å forsterke deres tiltak for å få klimautslippene ned, bokvaliteten opp og nytt liv i sentrum?

Utfordringer i hovedstadsregionen

- Hvordan sikre gjennomføring av helhetlige løsninger innen areal og transport over kommune- og fylkesgrenser i hovedstadsregionen?
- Hvordan kan staten bli en god samarbeidspartner for utvikling av hovedstadsregionen? På hvilke områder er det spesielt viktig med et statlig engasjement og statlig forutsigbarhet?

Overordnet

Arbeidet med melding for Stortinget om bærekraftige byer og distrikter må ses i sammenheng med kommune- og regionreformen. Meld. St. 22 om nye folkevalgte regioner legger til grunn at målet med reformen er å legge til rette for en positiv samfunnsutvikling i alle deler av landet, basert på regionale fortrinn, forutsetninger og prioriteringer. Den skal legge til rette for samordnet oppgaveløsning, samordning av sektorer og prioriteringer og for sektorovergripende initiativer i regionene.

Det forventes at meldingen om bærekraftige byer og distrikter følger opp at fylkeskommunen har en sterk rolle som regional samfunnsutvikler. I dette ligger det å skape en helhetlig utvikling gjennom å:

- gi strategisk retning til samfunnsutvikling
- mobilisere ulike aktører og ressurser
- samordne og koordinere offentlig innsats og virkemiddelbruk

Kommunene har ansvar for lokal samfunnsutvikling. Arbeidet med å sikre bærekraftig vekst og verdiskaping krever regionalt samarbeid. Det er behov for samstyring og mer forpliktende samarbeid. Samfunnet er serktorinndelt, med ulike mål som ikke alltid er sammenfallende. Dette gjør det utfordrende å løse oppgavene på tvers av sektorer og forvaltningsnivåer. Prioriteringer må ses over flere kommuner. Dette er ressurs sparende og vil gi positiv effekt for samfunnsutviklingen.

Vekstkraftige bo- og arbeidsmarkeder i hele landet

Store deler av Buskerud er en del av et felles bolig- og arbeidsmarked i og rundt Oslo. Befolkningsveksten forventes fortsatt være høyest i Oslo og i de nærliggende kommunene og fylket står foran en utfordring med stagnasjon i befolkningsveksten i distriktene. Flere kommuner vil oppleve eldrebølgen og svakere vekst i barnetallene. Hvilken betydning dette vil få for vekst og utvikling er usikkert. Dagens husholdnings- og boligsammensetning er i liten grad tilpasset hverandre. Dette gir fremtidige utfordringer for tettstedene i distriktene. Det er en utfordring å skape

Det er stor variasjon i utdanningsnivået mellom kommunene i fylket, noe som i tillegg til demografiske faktorer først og fremst skyldes næringsstrukturen og kompetansebehovet i de ulike delene i fylket.

Det er viktig å utvikle alle lokalsamfunn med gode boliger for alle aldersgrupper, arbeidsplasser og et aktivt næringsliv.

Buskerud har prioritert arbeidet med næringsutvikling gjennom Regional plan for verdiskaping og næringsutvikling for Buskerud for å legge til rette for en fremtidsrettet og bærekraftig utvikling i fylket. Fylkeskommunen har en sentral koordineringsrolle i regionalt utviklingsarbeid. Det er viktig at denne rollen anerkjennes og forsterkes.

Næringsutvikling må ses i et helhetlig perspektiv, dette gjelder både samarbeid mellom myndigheter og virkemiddelaktører og finansieringsordninger. Dagens fragmenterte virkemiddelordninger gjør det krevende å samspille for å skape gode regionale løsninger. Stimuleringsmidler knyttet til regional utvikling bør samles hos regionalt folkevalgt nivå.

Det bør lages incentiver for å stimulere til mer sektorovergripende samarbeid. Et tett samspill mellom næringsliv og utdanningsinstitusjoner vil sørge for at kompetansen er bedre tilpasset fremtidens arbeidsliv. Ordninger som stimulerer til utradisjonelle modeller for kompetanseheving og opplæring vil kunne gi større fleksibilitet og vekst spesielt i distriktene. For å gjøre distriktene sterkere er det behov for flere kompetansearbeidsplasser. Etablering og stimulering til flere næringsklynger vil kunne gi et mer robust næringsliv.

Det er viktig at byene ikke automatisk blir sett på som vekstmotorer for næringsutvikling, men at det åpnes for at disse motorene også kan oppstå og fungere i distriktene. Altså et mer dynamisk syn på hvor vekst genereres og hvordan denne (veksten) har ringvirkninger.

Nye forutsetninger for distriktpolitikken

Distriktpolitikken må ta utgangspunkt i å legge til rette for å utvikle de lokale og regionale fortrinnene. Gjennom dette styrkes vekstkraft og bosetting. For å oppnå dette er det viktig med en differensiert politikk, som bygger ned hinder for distriktsutvikling, slik som avstandsulemper og kompetansetilfang.

I distriktene er næringslivets sårbarhet og robusthet viktig å kunne stimulere. Utfordringene knyttet til digitalisering og automatisering i næringslivet vil kreve en omstilling av næringslivet, og i distriktene er bedriftene generelt små og med liten kraft til å gjøre denne omstillingen uten gode støtteordninger.

I et miljø og klimaperspektiv er arbeid nær der folk ønsker å bo viktig for å redusere reiseavstander. For distriktene i Buskerud er reiselivets næringer store og viktig, og har et stort potensial. Bærekraft i reiselivsutviklingen er avgjørende, både økologisk, samfunnsmessig og økonomisk. Utvikling av helårsarbeidsplasser er her et viktig fokus.

Statlige og regionale styresmakter må ha virkemidler for å legge til rette for lokal og regional vekstkraft.

Samordnede løsninger og attraktive bymiljø

Kommunal og regional planlegging er viktige verktøy for samfunns- og arealplanleggingen og skal bidra til helhetlige og bærekraftige løsninger. Den er viktig at forvaltningen av arealer og ressurser skjer i et langsiktig perspektiv. Gjennom kommunal og regional planlegging avklares lokale og regionale interesser i tråd med de nasjonale rammene og interessene. Spesielt må statens forpliktelse ovenfor de regionale planene forbedres. Kommunene må også øke sin forpliktelse til å etterleve regionale planer.

Planleggingen må i større grad bygge på analyser av utfordringer samfunnet står foran. På denne måten kan planlegging bli mer helhetlig og strategisk. Kommunal- og regional planstrategi er viktige verktøy for å sikre dette. Planleggingen må utvikles og det settes tydeligere fokus på kompetanseheving innen strategisk samfunnsplanlegging.

Planleggingen må basere seg på oppdatert kunnskapsgrunnlag. Det er behov for bedre bruk av eksisterende kunnskap, men også utvikle ny kunnskap om samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging. Mye av dagens forskning skjer knyttet til hovedstadsregionen, de største byene, samt på distriktsnivå. Økt kunnskap om strukturer og samfunnsbehov for områdene «mellom storby og distrikt» bør prioriteres.

Det er behov for en bedre kobling mellom plan- og bygningsloven og tiltak etter sektorlover som griper inn i arealbruken. Dette er viktig for å skape effektivitet og forutsigbarhet i både planprosesser og for tiltak som krever tillatelse etter særlovverket.

Byer og tettsteder må utvikles slik at de er attraktive, har identitet og skaper bolyst. Ved å sette menneskene i sentrum for samfunnsutviklingen skapes levende byer og tettsteder. Gode bo- og oppvekstvilkår, møteplasser, skoler og barnehager bidrar til levedyktige og inkluderende lokalsamfunn. Virkemidler og incentiver som fremmer god folkehelse i befolkningen bør prioriteres.

Utfordringer for hovedstadsregionen

For å sikre en funksjonell storbyregion i et videre geografisk perspektiv utover Oslo og Akershus, legger Osloregionen til grunn behovet for en flerkjernet utvikling på Østlandet som en god vekstmodell. Begrunnelsen er mulighetene dette gir for å styrke de største byene/ byklyngene, samtidig som det kan ta av for at vekstpresset i Oslo og det nære omlandet blir uønsket høyt.

Osloregionen ber regjeringen oppnevne et utvalg for flerkjernet utvikling på Østlandet, som gir anbefalinger om en nasjonal politikk med forslag til virkemidler. Utvalget må vurdere dagens utviklingstrender og utfordringsbilde, drøfte aktuelle virkemidler og samspill mellom virkemidler og virkemiddeleiere.

Fokuset på storbyregionene må imidlertid ikke gå på bekostning av de mellomstore byregionene og småbyregionene. Det må åpnes for at bymiljøavtaler/ byutviklingsavtaler for oppfølging av tiltak i regionale areal- og transportavtaler også gjelder for flere byer enn de fire største byområdene. Ordningen med utviklingsavtaler bør utvides til andre regionale planer og samfunnsområder hvor måloppnåelse avhenger av koordinert innsats mellom flere offentlige aktører.

Konklusjon

Fylkesrådmannen mener det er positivt at det utarbeides en stortingsmelding om politikk for bærekraftige byer og sterke distrikter. Fylkeskommunen er opptatt av at både by og distrikt får tilstrekkelige rammebetingelser for å opprettholde attraktive lokalsamfunn, at det legges til rette for å styrke og utvikle lokale og regionale fortrinn. Fylkeskommunen spiller en vesentlig rolle i å bidra til en bærekraftig samfunnsutvikling som tjenesteleverandør og regional utviklingsaktør.

Selv om det i invitasjonen til å komme med innspill ikke er gjort kobling mellom denne meldingen og Regjeringens melding til Stortinget om kommune- og regionreformen mener fylkesrådmannen at disse må ses i sammenheng.

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt)

Bærekraftige byer og sterke distrikter. Diskusjonsnotat

http://nettsteder.regjeringen.no/byerogdistrikter/files/2015/08/KMD_Diskusjonsnotat_web.pdf